

Keski-Suomen hyvinvointialueen asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 19.5.2026

Asia: HE 66/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja
ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja
sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Aija Suntioinen, talousjohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistaminen

- Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa esityksen tavoitetta purkaa terveydenhuollon monikanavarahoitusta
- Hyvinvointialue korostaa kuitenkin, että uudistusta vastaavan rahoituksen siirron tulee vastata todellisia hyvinvointialueille aiheutuvia kustannuksia. Rahoituksessa on huomioitava kuljetusvolyymien kehitys, väestön ikääntyminen, pitkät välimatkat, palveluverkon muutosten vaikutukset sekä se, että kuljetusmaksut kerryttävät jatkossa asiakkaan maksukattoa. Maksukaton vaikutus voi pienentää asiakasmaksukertymää, jolloin rahoitusvaje ei saa jäädä hyvinvointialueen kannettavaksi.
- Rahoituksen siirron tulisi vastata myös aluekohtaisesti todellisia uudistuksesta hyvinvointialueelle aiheutuvia kustannuksia. Esitettyjen vaikutusarvioiden mukaan hyvinvointialueelle siirrettävän rahoituksen kohdentaminen terveydenhuollon palvelutarvekertoimen ja asukastiheyskertoimen mukaisesti ei varmista tätä vaan erot ovat aluekohtaisesti suuria.
- Esimerkiksi Keski-Suomen hyvinvointialueella vaikutusarvioiden taulukon 6 mukaan rahoitus vähenisi siirron yhteydessä noin miljoona euroa johtuen kohdentumistavan muutoksesta.

Aikataulu ja muutuskustannukset

- Keski-Suomen hyvinvointialue pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä toimeenpanoaikataulua on porrastettu ja keskeiset kuljetusvastuuta sekä asiakasmaksuja koskevat vaikutukset toteutuisivat käytännössä 1.1.2028. Pidentetty toimeenpano-aika on tarpeellinen, koska muutos edellyttää hyvinvointialueilla käytännössä uutta hallinnollista prosessia, joka tarkoittaa niin toimintamalli-, tietojärjestelmä-, laskutus-, kuin resursointimuutoksia.
- Tietojärjestelmävaikutusten osalta Keski-Suomen hyvinvointialue korostaa, että ensihoidon ja ambulanssikuljetusten laskutustietojen sekä maksukattokertymän seurannan yhteensovittaminen edellyttää muutoksia järjestelmiin ja tiedonsiirtoon. Näistä aiheutuvat kustannukset ja työmäärä tulee huomioida paitsi toimeenpanoaikataulussa, myös muutoksen rahoituksessa. Muutuskustannukset tulee korvata hyvinvointialueille täysimääräisesti.
- Toteutuvien muutuskustannusten suuruutta on tässä vaiheessa vaikea arvioida, mutta esimerkiksi laskutuksen ja maksukattoseurannan edellyttämät tietojärjestelmämuutokset ovat nykytilanteeseen nähden mittavia. Hallituksen esityksen vaikutusarvioissa todetaan, että esitystä valmisteltaessa näistä ei ole katsottu voitavan muodostaa arviota, joka tulisi huomioida euromääräisenä vaikutuksena hyvinvointialueiden talouteen. Johtopäätös ei voi kuitenkaan olla, että näitä muutuskustannuksia ei huomioida hyvinvointialueiden rahoituksessa jos niiden arviointi on vaikeaa.

Muita huomioita

- Keski-Suomen hyvinvointialue pitää edelleen tärkeänä, että henkilöliikenteen kokonaisuutta tarkastellaan laajemmin kuin vain ambulanssikuljetusten osalta. Taksilla, paritaksilla ja ambulanssilla toteutettavat kuljetukset muodostavat asiakkaan ja palvelujärjestelmän näkökulmasta yhden kokonaisuuden. Järjestämis- ja rahoitusvastuun jääminen osin Kelalle ja osin hyvinvointialueille voi edelleen ylläpitää päällekkäistä ohjausta ja heikentää kustannustehokkaiden kuljetusratkaisujen kehittämistä. Tällöinkin pitäisi varmistaa rahoitusperiaatteen toteutuminen.
- Asiaksmaksujen vuosittainen indeksitarkistus on perusteltua, mutta hyvinvointialue kiinnittää huomiota sen hallinnollisiin vaikutuksiin. Hyvinvointialueilla maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen ja niihin liittyvien tulotietojen tarkistaminen sitoo merkittävästi henkilöstöresursseja. Vuosittainen tarkistus voi tarkoittaa esimerkiksi Keski-Suomen hyvinvointialueella arviolta noin 30 000–35 000 päätöksen uusimista, mikä lisää hallinnollisia kustannuksia. Indeksitarkistuksissa tulisi lisäksi huolehtia siitä, että myös maksukaton enimmäismäärä tarkistuu johdonmukaisesti. Hallituksen esityksessä maksukaton määrä tarkistettaisiin indeksitarkistuksista poiketen vain joka toinen vuosi, joka käytännössä pienentäisi alueiden asiaksmaksukertymää suhteessa indeksitarkistuksilla tavoiteltuihin korotuksiin.
- Käyttämättä jätetyn palvelun maksun soveltamisalan laajentamista hyvinvointialue pitää kannatettavana. Muutoksen toimeenpanossa on kuitenkin varmistettava selkeät kansalliset soveltamisohjeet, jotta maksun käyttö on yhdenmukaista ja hallinnollisesti toteuttamiskelpoista.

Lisätietoja

Aija Suntioinen

Talousjohtaja

Keski-Suomen hyvinvointialue

Puh. 040 185 9985

aija.suntioinen@hyvaks.fi

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyvääarkikaikille